

Utrinki s prvega dne Letnega posveta o izobraževanju odraslih 2010

Maribor, 30. november, Hotel Habakuk

Prizorišče Letnega posveta o izobraževanju odraslih 2010 je isto kot leto poprej – **Kongresni center Hotela Habakuk** pod mariborskim Pohorjem. Osebe hotela, večše organizacije tovrstnih dogodkov, je

prijazno in razumevajoče sprejemalo naše neprestano spreminjanje podatkov o številu udeležencev, urniku, naročilih hrane in pijače. Tudi njim gre zahvala za prijetno vzdušje, ki je udeležence zajelo že ob prihodu.

Deležni smo bili precejšnjega odziva **medijev** – zanimala sta jih namen in vsebina posveta pa tudi stanje na področju izobraževanja odraslih v Sloveniji. Nekateri novinarji so povpraševali po dosežkih in izzivih, po tem, kaj konkretno bi bilo treba storiti, da bi bili odrasli bolje informirani o možnostih izobraževanja in da bi jih tudi učinkoviteje izkoristili.

O udeležencih: na posvet se je prijavilo 262 udeležencev - veliko število, ki brez dvoma razodeva zanimanje, radovednost, voljo, da informirano sodelujejo pri ustvarjanju boljšega jutri v stroki in življenju nasploh. Vreme je

postorilo svoje, tako da približno 30 prijavljenih na posvet ni prišlo, pridružilo pa se nam je tudi nekaj neprijavljenih. Analize udeležencev po vrsti ustanov je pokazala, da jih 39 % prihaja iz ljudskih univerz, 21 % iz srednjih šol, 13 % iz javnih zavodov s področja izobraževanja, 11 % iz zasebnega sektorja, 5 % iz ministrstev, 12 % pa iz drugih obsegu.

ustanov (zavod za zaposlovanje, sindikati, fakultet, društev ...). Analiza prijavljenih po regijah je potrdila naša pričakovanja: še vedno visokemu, 39-odstotnemu deležu udeležencev iz Osrednjeslovenske regije, se je pridružilo 17 % udeležencev iz Podravske in 14 % iz Savinjske regije. Zastopane so bile vse regije, vendar v manjšem obsegu.

Rdeča nit prvega dne letnega posveta Ministrstva za šolstvo in šport, tradicionalno namenjenega razpravam o aktualni problematiki na področju izobraževanja odraslih, so bile razvojne usmeritve in izzivi ob prehodu v novo desetletje. Poleg ukrepov in ciljev nacionalne politike, pomembnih za preseganje še vedno aktualne družbenoekonomske krize, so bili predstavljeni tudi izzivi na ravni Evropske unije. Na obeh ravneh – državni in evropski – je bilo temeljno izhodišče paradigma, da je vloga izobraževanja ključna za ustvarjanje novih, boljših razmer.

Mag. Vinko Logaj iz MŠŠ je predstavil nov strateški dokument na področju izobraževanja odraslih (IO) ter usmeritve, ki jih načrtujejo v prihodnje. Na kratko je predstavil izhodišča ReNPIO do leta 2015 ter štiri prednostna področja, in sicer splošno neformalno izobraževanje, formalno izobraževanje, usposabljanje za potrebe dela ter dejavnosti razvoja in raziskovanja, ki jih bodo poleg Andragoškega centra Slovenije, Andragoškega društva Slovenije, fakultet in drugih javnih zavodov po novem izvajali tudi izvajalci IO. Ob koncu je predstavil še terminski okvir priprave ReNPIO, in sicer je napovedal javno razpravo (od 15. 12. 2010 do 15. 1. 2011) ter proceduro za sprejem resolucije v Državnem zboru (februar 2011).

Damjana Košir je temo dopolnila z vidika Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve.

V prvem delu predstavitve je predstavila nov Zakon o urejanju trga dela, ki posega tudi na področje IO. V nadaljevanju je predstavila ključne ukrepe aktivne politike zaposlovanja (APZ) ter fundacije za izboljšanje zaposlitvenih možnosti, ki nadomeščajo sklade dela. V drugem delu je predstavila pripravo slovenskega nacionalnega programa reform – Slovenija 2020 ter cilje, indikatorje in program reform. Predstavitve je zaključila z razmišljanji o ReNPIO do leta 2015 in poudarila, da je cilj MDDSZ prispevati k večji učinkovitosti in transparentnosti na področju IO.

Letni posvet koordinira

Martina Ni Cheallaigh iz Evropske komisije je v predstavitvi prizadevanj EU in držav članic na področju izobraževanja odraslih, povezanih z Akcijskim načrtom za učenje odraslih, povedala, da je njihov glavni cilj izboljšati udeležbo in pritegniti zlasti odrinjene skupine prebivalstva. Eurostatove podatke o udeležbi, pridobljene z Anketo o delovni sili, so izboljšali rezultati Raziskave o izobraževanju odraslih. Velika pričakovanja so zdaj uperjena v raziskavo o zmogljivostih odraslih PIAAC. Sredstva zanjo so zagotovljena iz evropskih virov, gre za zgleden primer sodelovanja z OECD. Slovenija je iz raziskave žal izstopila.

Za uvod v popoldanski del posveta je zbrane nagovoril minister za šolstvo in šport, **dr. Igor Lukšič**. Vsebino posveta je povezal s položajem Slovenije v mednarodnem prostoru in poudaril, da je bil zaradi posebnih dosežkov na področju šolstva in izobraževanja predsednik Vlade RS povabljen v posebno skupino 25 osebnosti iz vsega sveta, ki bodo preučili možnosti za uspešen prehod v svet znanja, miru in sodelovanja.

Ugled slovenskega šolstva oziroma izobraževanja so utirale že prejšnje vlade, prav tako so prispevale k ustvarjanju občutka varnosti in stabilnost v družbi. Poudaril je, da je med vsemi področji še najbolj potrebno razvijati izobraževanje odraslih, češ da se sistem IO le mukoma uveljavlja in ima najslabše rezultate – morda tudi zato, ker slednje merimo z istimi merili kot izobraževanje mladine. Zanimiva je bila njegova misel, da je izobraževanje odraslih presek med socialnim delom, psihoterapijo in izobraževanjem, kajti »odrasle je treba postaviti na noge« in jih usposobiti za dejavno vključevanje v družbo – ne le v delo, temveč tudi v prostovoljstvo in druge dejavnosti. Izvajalci izobraževanja odraslih opravljajo pomembno dejavnost, za katero se je minister zbranim v imenu države še posebej zahvalil.

Odmev na ministrov nagovor se je oglasil **dr. Zoran Jelenc**, ki je izrazil začudenje nad vztrajanjem ministrstva skoraj izključno pri vidiku šolstva, torej formalnega izobraževanja in še posebno izobraževanja mladine, s tem pa spregledovanja vseživljenjskosti učenja. Še posebno je na ministra naslovil vprašanje, kaj se je zagotovilo s strategijo vseživljenjskosti učenja. Minister se je za kritičen pogled dr. Jelencu zahvalil, ker da je razvoj mogoč le ob kresanju mnenj.

Emma Perme (MŠŠ) je predstavila možnosti financiranja izobraževanja odraslih, ki izhajajo iz Letnega programa za izobraževanje odraslih (LPIO) oziroma ReNPIO. Sprva smo se udeleženci seznanili s pregledom uresničevanja LPIO od leta 2007 do 2009, nato pa še z načrtom in napovedmi uresničevanja za leto 2010 ter načrtom za 2011. Struktura financiranja je bila predstavljena po prednostnih področjih ReNPIO, prikazane so bile približne vrednosti, ki bodo v letu 2011 za področje izobraževanja odraslih namenjene iz integralnega državnega proračuna in sredstev Evropskega socialnega sklada. MŠŠ ter MDDSZ bosta v letu 2011 skupaj prispevala približno 21.300.000 €, iz sredstev ESS pa bo na voljo približno 33.000.000 €.

Predstavnica MDDSZ, **Irena Kuntarič Hribar**, je predstavila možnosti financiranja izobraževanja odraslih, ki ga zagotavlja MDDSZ. Razumljivo je največ sredstev namenjenih zaposlovanju. Slabih 3.000.000 € bo namenjenih programom usposabljanja v letu 2011 za podporne programe IO, iz integralnega proračuna bo namenjenih 16.100.000 € iz sredstev ESS pa 23.300.000 €. Poudarila je, da denarja na ministrstvu niso zmanjševali, čeprav je bila realizacija 2009 malo manjša. Vseživljenjskost njihovih prizadevanj je ponazorila s transferji, ki jih zagotavljajo od zibelke – darila za novorojenčka – do pokojnine, ki jo (vsaj za zdaj še) posameznik prejema »do groba«; vmes pa so vsi drugi transferji namenjeni brezposelnim, v vse večji meri pa tudi zaposlenim. Izobraževanje in usposabljanje prepoznavajo kot ključno za kakovostno odzivanje na potrebe trga dela. ReNPIO in LPIO sta zelo pomembni stični točki med resorjem šolstva in dela. Velikokrat omenjena ta dan pa je bila potreba po pritegnitvi še drugih resorjev v njuno snovanje in uresničevanje.

Mag. Vinko Logaj je v predstavitvi o podlagah zakonodaje poudaril, da gre za krovni zakon, v katerem je treba zagotoviti čvrsto umeščenost izobraževanja odraslih. Poleg tega je treba dobro definirati javno mrežo, saj o njej včasih razpravljamo preveč poenostavljeno, vprašanje pa je, ali programsko ali izvajalsko mrežo izobraževanja odraslih. Ne glede na to dilemo bo treba zagotoviti instrumente kakovosti. Sistem samoevalvacije, ki ga je vpeljal projekt POKI, je treba krepiti tudi v prihodnje, hkrati pa je treba zagotoviti način ugotavljanja zadovoljstva udeležencev v IO. Predviden je tudi razvid izvajalcev s kazalniki, ki bodo služili njihovi primerjavi in zagotavljanju kakovosti.

Dr. Zoran Jelenc je ob tem opozoril na raziskavo Andragoškega društva Slovenije, ki je pokazala, da se stroka zavzema za avtonomno zakonodajo IO. Ida Srebotnik je pobarala, kdo je pravzaprav strokovna javnost, ki je kompetentna za področje IO, ter povprašala, ali je ministristvo upoštevalo strokovna izhodišča ACS, pripravljena konec 2009. Moti jo, da je premalo dialoga med strokovno javnostjo in politiko pri pripravi vseh zakonov ali zakonskih podlag in drugih zadevah. Mag. Vinko Logaj je zaključil, da bo osnutek za dva meseca v javni razpravi, h kateri bodo povabljene vse asociacije in vsi akterji na področju IO.

Direktor ACS, **mag. Andrej Sotošek**, je predstavil prioritete v letih 2011 in 2012 ter temeljna področja dela ACS, ki zadevajo razvoj sistema izobraževanja odraslih, neformalno učenje in izobraževanje odraslih, svetovanje in vrednotenje, kakovost in izobraževanje ter promocijo in informiranje. V predstavitvi je posebej poudaril koristi, ki jih imajo oziroma bodo od posameznih dejavnosti imeli sistem IO, izvajalske organizacije ter posamezniki.

Elido Bandelj se je izziva, da predstavi prioritete in dejavnosti CPI v letih 2011 in 2012, lotil tako, da je spremenil koncept in raje predstavil evalvacije, izpeljane na temo izvedbenega in odprtega kurikulumu ter poklicne mature. Pridobljena spoznanja bodo služila kot izhodišča za usposabljanje strokovnih sodelavcev in vodstva, ki na teh področjih deluje. Povabil je mrežo izvajalcev IO, da se vključijo v predstavljena prizadevanja.

Maja Mihelič Debeljak iz CMEPIUS-a se je zahvalila MŠŠ in ACS za povabilo, da na posvetu sodeluje, in izrazila zadovoljstvo, ker dogodek odraža prepletenost evropskega in nacionalnega vidika. Povabila je k sodelovanju v programu Vseživljenjsko učenje, še zlasti v programu Grundtvig, in poudarila, da državljanom omogoča

pridobivanje izkušenj ter hkrati ustvarja pritisk 'od spodaj navzgor'. Povabila je na dva dogodka: valorizacijsko konferenco *Znanje proti revščini in socialni izključenosti* (8. decembra 2010) ter na mednarodno konferenco o zagotavljanju kakovosti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter izobraževanju odraslih (marca 2011).

Mnogi razpravljavci z **dr. Zoranom Jelencem** na čelu so omenjali problem **terminologije** v izobraževanju odraslih. Dogovor o enotnem razumevanju ključnih terminov je pomemben tudi za spremljanje izobraževanja odraslih. Na evropski ravni je bil izpeljan poskus vzpostavitve besednjaka, objavljen je na spletnem naslovu: http://ec.europa.eu/education/more-information/moreinformation139_en.htm.

Slavica Borka Kucler je po večerji predstavila hčerinski projekt Tedna vseživljenjskega učenja (TVU) – Zgledi vlečejo; na voljo je na spletni strani http://tvu.acs.si/zgledi_vlecejo. Prikazala je nekaj primerov dobitnikov priznanj, zlasti s področja aktivnega staranja in kariernega razvoja. Sodelovanje z lokalnimi TV postajami in izvajalsko mrežo TVU želi projektna ekipa nadgraditi z usposabljanji, ki bi omogočila še obsežnejšo rabo portretov dobitnikov priznanj in multimedijskih kompletov.

Ko je bilo besed že preveč in bi bila vsaka nadaljnja odveč, je na oder stopil harmonikar, **Marko Hatlak** s programom od Bacha do tanga. Bili smo navdušeni, na koncu kot prenovljeni – nekateri polni nove energije, ki nam je omogočila pripravo teh utrinkov.

Posvet smo za vas koordinirali sodelavci promocijskega in informacijskega središča ACS.

Prispevke, drugo gradivo in mnogo več fotografij je objavljenih na spletni strani posveta http://www.acs.si/letni_posvet_2010.